

MAGYAR GYÁRIPAR

A Munkaadók és Gyáriparosok Országos Szövetségének lapja

LII. ÉVFOLYAM 2012. 10. SZÁM

Az élelmiszeripar léte a tét

Éder Tamás, az ÉFOSZ elnöke az ágazat megpróbáltatásairól, kilátásairól (10–13. oldal)

**Öt MGYOSZ-alelnök
a jelenről és a jövőről**

7–9. oldal

**Európai munkaerőpiac:
változtatni kell**

14–15. oldal

**Sokba kerül az
elvesztett generáció**

18. oldal

TARTALOM

KOMMENTÁR

A turkálók szaporodása
a gazdaság állapotát jelzi 2

FÓKUSZBAN

MGYOSZ-elemzés:
kitörési pont az innováció..... 3–5
OECD-jelentés: idén recesszió,
jövőre már növekedés is lehet 6

KÖRKÉRDÉS

Ilyen volt, ilyen lesz – Öt MGYOSZ-alelnök
a jelenről és a jövőről 7–9

CÍMLAPINTERJÚ

Élelmiszeripar: a lét a tét..... 10–13

NAGYÍTÓ

Munkaerőpiac:
az unióban változtatni kell 14
MGYOSZ-konferencia, képekben..... 15
Az idei év a bizonytalanság
és a pesszimizmus éve a régióban 16
Sokba kerül az elvesztett generáció 18
Magyarország a különösen
veszélyeztetett államok között van 18

BRÜSSZELI HÍRADÓ

Európai Unió: tizenhárom lépés
az együttműködés mélyítése felé 19
Európai szociális védelmi rendszerek:
Magyarország a középmezőnyben..... 19

GONDOLATJEL

Az idő változik, a remekmű örök marad 20

**A Magyar Gyártás
az MGYOSZ hivatalos havilapja –
Kiadja a Munkaadók és Gyártóiparosok
Országos Szövetsége**

Szerkesztőség: Budapest, Kossuth L. tér 6–8.
Telefon: 06 (1) 269-2227
E-mail: mgyosz@mgyosz.hu
Internet: www.mgyosz.hu
Korrekció: Papiruszportál Kft.
Fotó: Vámos Judit
Tördelőszerkesztő: Újvári Zoltán
Hirdetésfelvétel: klajko@mgyosz.hu
Telefon: 06 (1) 269-2227

ISSN: 1219-6193

Hónig Péter,
az MGYOSZ elnökségi tagja

„Teljesen új utak felé kell
elindulni az élet minden
területén”

A turkálók szaporodása a gazdaság állapotát jelzi

A magyar gazdaság helyzetének egyik fájó, de jellemző mutatója a turkálók elterjedésének üteme. Ameddig a számuk nem kezd csökkenni, addig a gazdaságért felelős miniszter nem dőlhet hátra a székében. A minap egy, az üzleti életben sikeres hölgyeknek szóló elegáns havilapban olvastam azt a tanácsot, hogy előléptetés esetén vállfás turkálókából érdemes beszerezniük azokat a mutatósabb ruhadarabokat, melyeket a magasabb beosztás miatt viselniük kell. Itt tartunk...

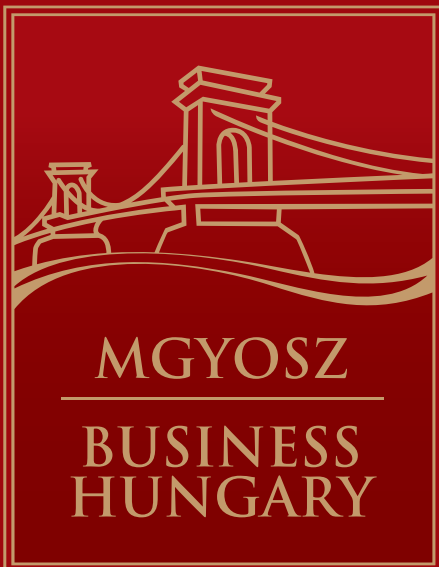
Biztosan állíthatom, hogy 2012-ben nőtt a turkálók száma. Elkeseredésre azonban nincs okunk, mert nálunk még mindig sokkal magasabb az életszínvonal, mint a közép-afrikai országokban. Miért is kellene itt jobban élni? Hiszen energiahordozókkal nem rendelkezünk, természeti kincseink nincsenek, turisztikai termékeink nem elég vonzóak. Gyarapodhatunk azért, mert az utóbbi évtizedekben kifejlesztettük a bűvös kockát, a Túrót Rudit vagy a gömböcöt? Félő, hogy most vagyunk a minket megillető helyzetben, és a korábbiakban elkényeztetett minket a sors abból eredően, hogy a turulmadár Európa közepére rakta fészékét.

Némi iróniával állítom, hogy a magyar gazdaság a világválság második hullámában még mindig szilárd. Például több százmilliárd forintért fenntartunk egy közösségi közlekedési rendszert, melyben az utasok jelentős hányada nem fizet. Működtetünk egy elmaradott oktatási rendszert, melyből nagy arányban olyan fiatalok kerülnek ki, akik képességek és megfelelő tudás hiányában nem tudnak elhelyezkedni. Elbírjuk a pazarló és működésképtelen egészségügyi rendszert, sőt, még az adózott pénzünk-ből jelentős borralalót is adunk az ott dolgozóknak azért, mert a köztulajdonban lévő eszközökkel elvégzik alapvető feladataikat.

Még komolyabbra fordítva a szót megállapíthatjuk, hogy ebben az évben tovább folyt a kemény adóztatás, míg a költségvetés kiadásai nem csökkentek. Ha arra gondolok azonban, hogy ezeket a költségeket csak kemény létszámleépítéssel és a közszolgálati tevékenységek drasztikus visszafejlesztésével lehetne csökkenteni, viszont az utcára kerülőknek nem tud senki értelmes munkát ajánlani, akkor nem is lehet gyors eredményt hozó stratégiát javasolni.

Panaszkodás helyett érdemes azonban indulatok nélkül elgondolkodni azon, hogyan tudunk erről a pontról elmozdulni, mi az, ami vonzó lehet a mi országunkban. Nos, ilyen a nyugalom, a biztonság, a minőség és a becsületesség, de ezek a körülmények a 2012-es évben jelentős mértékben romlottak.

2013 mitől lenne jobb? Egyes előrejelzések szerint az európai gazdaság a jövő év második felében erősödni fog. Sokat kell tennünk azért, hogy ebből nekünk is jusson. Teljesen új utak felé kell elindulni az élet minden területén. Szilveszter éjszakája jó alkalmat teremt a szükséges fogadalmakhoz, csak aztán be is tartjuk őket!

MGYOSZ-ELEMZÉS: KITÖRÉSI PONT AZ INNOVÁCIÓ

Először jelent meg az MGYOSZ Gazdasági helyzetkép című kiadványa. Novemberben a makrogazdasági megállapításokat ismertettük, most a munkaerő-piaci fejlemények s az innováció kerül terítékre.

A Munkaadók és Gyáriparosok Országos Szövetsége úgy döntött, ezentúl rendszeres időközönként közzéteszi elemzését és javaslatait a makrogazdaságra, az üzleti környezetre, a foglalkoztatásra és az innovációra vonatkozóan. Az elemzések a Gazdasági helyzetkép című kiadványban jelennek meg. (Az első teljes terjedelemben az MGYOSZ honlapján olvasható.)

1. MUNKAERŐPIAC

A legfrissebb, 10,9 százalék körüli második negyedéves munkanélküliségi adat Magyarországon nem kirívóan magas, ráadásul a számok minimális csökkenést mutatnak az elmúlt időszakban. Mindez üdvözlendő eredmény, főleg, ha figyelembe vesszük, hogy az EU27 átlaga nőtt, és jelenleg 10,5 százalék körüli. Természetesen a hazai adatban már komoly szerepet játszanak a nemrég elindult közmunkaprogramokban részt vevők is. Jól látható, hogy a hazai munkaerőpiac még nem heverte ki a nemzetközi gazdasági válság hatásait. Míg Magyarország 2005–2008 között viszonylag stabilan tartotta a 8 százalék alatti munkanélküliségi szintet, a válság hatására az elmúlt négy évben már 10 százalék feletti adatokat láthatunk, az előrejelzések szerint pedig 2012 egészére vonatkozóan is marad a 10,9 százalék körüli szint.

A következő évre uniós szinten a munkanélküliség további emelkedése várható, a BusinessEurope prognózisa alapján 10,8 százalék, ami lényegében hasonló lehet a 2012-es magyarországi átlaghoz.

A foglalkoztatási arány ma Magyarországon 56 százalék körüli, az EU27 átlagától jelentős

lemaradásban (10 százalékpont) van hazánk. Valójában ez okozza az igazi feszültséget a hazai munkaerőpiacon. Egyes skandináv országokban ennél 20–25 százalékponttal magasabb foglalkoztatási szintekkel is találkozhatunk (pl. Svédországban 80 százalék). Az Európai Unió fő versenytársainál, például az USA-ban 75, míg egyes távol-keleti országokban akár 85 százalék körüli foglalkoztatási szintet is láthatunk.

Komoly változásokat jelent az új munka törvénykönyvének 2012. július 1-jei hatálybalépése, mind munkaadói, mind munkavállalói szempontból. Rugalmas foglalkoztatási lehetőségeket teremt, melyek jobban alkalmazkodnak a munkaerő-piaci kihívásokhoz. A kormány által nemrég bejelentett munkavédelmi akcióterv alapvetően szintén kedvező fejlemény. A célzott járulécsökkentést mint a foglalkoztatási szint emelésének egyik legfontosabb eszközét évek óta szorgalmazza a munkaadói szervezet. Természetesen ebben a kérdésben is sok múlik majd a részletes szabályokon.

MGYOSZ-javaslatok

Az MGYOSZ maximálisan támogatja a kormány 1 millió új munkahely megteremtésére vonatkozó tervét, hiszen látható, hogy a jelenlegi alacsony foglalkoztatási szinttel hosszú távon nem lehet fenntartható növekedési pályára állítani a hazai gazdaságot. Az MGYOSZ szerint a jelenlegi alacsony foglalkoztatási szint javítása érdekében elsősorban az oktatási rendszert kell gyökeresen átalakítani. Piacképes tudást kell adni a fiataloknak, amit minden élethelyzetben fel tudnak használni, akármilyen munkaerő-

MGYOSZ- VÉLEMÉNY

A közmunkaprogramok most szükségesek, de nem teremtik meg a hosszú távú foglalkoztatás feltételeit. A Nemzeti Foglalkoztatási Alap felhasználása sem optimális, mert e forrásból nem kerül vissza a versenyszférába pénz, így nem járul hozzá ottani munkahelyek teremtéséhez.

FÓKUSZBAN

piaci kihívással is szembesülnek. Alapvető ismeretekre (írás-készség, értő olvasás, informatika, angol nyelv, alapvető matematikai tudás) kell tehát koncentrálni annak érdekében, hogy alkalmazkodóképes, az életfogytig tartó tanulás kihívásának megfelelni tudó diákokat neveljen ki oktatási rendszerünk.

Az új munka törvénykönyve kapcsán az MGYOSZ pozitívumnak tartja, hogy érdemi egyeztetés volt ebben a fontos témában. A legnagyobb hazai munkaadói szervezet bízik abban, hogy e konzultációk a jövőben is folytatódhatnak majd. Az új munkajogi szabályozás nagymértékben hozzájárulhat a versenyképesség növeléséhez, mivel rugalmasabb lehetőségeket alakított ki. Figyelembe veszi a munkavállalók védelmét, de sokkal változatosabb foglalkoztatási kereteket határoz meg, ezzel esélyt teremt a jelenleg alacsony hazai foglalkoztatási szint emelésére, akár már középtávon is. A munkavédelmi akcióterv kapcsán az MGYOSZ az igazi kockázatot a program finanszírozhatóságában látja, hiszen a jelenlegi nehéz költségvetési helyzetben bizonytalannak látszik a nagyságrendileg 300 milliárd forintba kerülő program hosszú távú fenntarthatósága.

Munkaerő-piaci szempontból stratégiai és értékválasztási kérdés, hogy vagy a jól működő, gazdaságilag aktívabb területeket próbálják az állami ösztönző rendszerekkel tovább fejleszteni és ezeken keresztül lehetőségessé válik a leszakadó régiók fejlődése, vagy a másik lehetőség, hogy a legkritikusabb területekre koncentrálnak az állami aktív és passzív transzferek. Az MGYOSZ szerint egy jól működő kombinált példa lehet a kormányzat által nemrég bejelentett projekt, melynek keretében utazási támogatást kapnának azok a munkavállalók, akik vállalják az ingázást olyan településekre, ahol van releváns munkaerő-kereslet jelenleg is. Az MGYOSZ szerint a jelenlegi nehéz gazdasági helyzetben a közmunkaprogramokon keresztül az állam beavatkozása indokolt, másrésztől viszont természetesen látni kell azt is, hogy a programokban részt vevők hosszú távú foglalkoztatása még nem látszik megoldottnak.

Az Országos Érdekegyeztető Tanács helyett új egyeztető fórumot (Nemzeti Gazdasági és Társadalmi Tanács) hozott létre a kormányzat. Ezen a fórumon sok olyan társadalmi és civil szervezet is képviselteti már magát, mely eddig nem volt tagja az OÉT-nak, és a munka világát érintő kérdések érdemi megvitatásához a jelenlétük nem is feltétlenül indokolt. Sajnálatos módon mindez azt jelenti, hogy az NGTT jelenlegi formájában nem alkalmas az érdemi, szakmai egyeztetésre. A kormány létrehozta ugyanakkor a Versenyszféra és a Kormány Állandó Konzultációs Fórumát

is, melyben az országos munkaadói és munkavállalói érdekképviseltek, valamint a kormány szakpolitikusai vesznek részt. Az NGTT-hez képest jelentősen szűkebb körű egyeztetési fórumon az MGYOSZ is képviselteti magát, így a legnagyobb hazai munkaadói szervezetnek is lehetősége nyílik arra, hogy a munka világát érintő érdemi egyeztetések aktív részese legyen. A munkaadói oldal azt is fontosnak tartja, hogy a munka világán túli, de a jövedelemtulajdonosokat érintő egyéb kérdésekben is egyre több egyeztetés kezdődjön, melyek lefolytatására alkalmas lehet az újonnan létrehozott fórum.

A Nemzeti Foglalkoztatási Alap jelenlegi forrásfelhasználásáról is további egyeztetésekre lenne szükség. Jelenleg a munkaadók és munkavállalók által befizetett összeg egy jelentős részét a közmunkaprogramok finanszírozására fordítják, így az semmilyen formában nem kerül vissza a versenyszférába mint lehetséges foglalkoztatást érintő aktív eszköz. Mindez azért jelent problémát, mert hosszú távon a munkaadói szervezet szerint a közmunka nem igazán hatékony a tartós munkanélküliek versenyszférába történő visszavezetésére.

ELTOLÓDNAK A FEJLESZTÉSEK

Nem kizárólag magyar problémáról van szó. Az Európai Bizottság által közzétett kutatási eredmények szerint a vezető európai vállalatok K+F+I befektetései a következő években egyre inkább eltolódnak Kína, Japán, India, az Egyesült Államok és az unión kívüli európai országokba. Persze amíg mi nagyságrendileg a GDP 1 százalékát fordítjuk K+F beruházásokra Magyarországon, az Európai Unió tagállamainak átlaga nagyságrendileg kétszerese a miénknek, mindez jól mutatja lemaradásunk mértékét, nem beszélve az USA, illetve Japán K+F költségéről, ami 3 százalékos feletti szinten áll.

2. INNOVÁCIÓ, FEJLESZTÉS, KÉPZÉS

A Kutatási és Technológiai Innovációs Alap részére nyújtott központi költségvetési támogatás megszüntetése nagyon komoly érvágást jelent a K+F+I szektor számára. A tőkehiányos magyar gazdaságban a projektek jelentős része ennek a forrásnak a segítségével tudott megvalósulni az elmúlt években.

Jelenleg a banki hitelkihelyezés szigorításának következtében az egyébként ígértes, de alacsony megtérülési mutatójú K+F+I beruházások sok esetben nem tudnak megfelelő forrásokhoz jutni. Mindez hosszú távon az egyik legfontosabb, a versenyképességünk szempontjából is elengedhetetlen, magas hozzáadott értékű területet lehetetleníteni el.

Az idősoros adatokból is jól kiolvasható, nagyságrendileg a GDP 1 százalékát fordítjuk K+F beruházásokra Magyarországon. Komoly gond, hogy lényeges elmozdulás nem tapasztalható az elmúlt tíz évben, csupán minimális javulást láthattunk 2008 óta, amit a nemrég bejelentett állami forrásmegvonás lényegében annullálhat. Régiós összehasonlításban a következőket láthatjuk: Magyarország és Lengyelország esetében átlagosan a cégek az árbevételük 0,9 százaléka alatti összeget költenek K+F beruházásokra, Szlovákia és Románia esetében viszont már jóval 1 százalékos feletti arányról beszélhetünk. A régióban Csehország és Horvátország kiemelkedik ebből a szempontból. Az ő esetükben a magánvállalatok

bevételeik 3 százaléka feletti összeget képesek a K+F+I projektekre fordítani. Az oktatási rendszer átalakítása az MGYOSZ véleménye szerint indokolt volt már évek óta, ennek eredményességét és hatékonyságát azonban majd csak évek múlva lehet érdemben értékelni.

MGYOSZ-értékelés

Az MGYOSZ véleménye szerint az oktatás színvonalának emelése és az innovatív vállalkozások minden eszközzel történő segítése lehet az a két kitörési pont, mely hosszú távon is a fejlődés kulcsát jelentheti Magyarország számára. Egy nyersanyagokban szegény ország előtt jelenleg nincs más lehetőség, mint a magas hozzáadott értékű K+F+I beruházások minden eszközzel történő támogatása és az ehhez szükséges munkaerő magas szintű képzése.

A hazai és ezzel összefüggésben az európai innováció felzárkóztatása érdekében is az MGYOSZ szükségesnek tartja a vállalkozások tőkéhez jutásának elősegítését, az egységes uniós szabályozási rendszer kialakítását, különös tekintettel a kockázatitőke-befektetések szabályozására. Mindez a hazai vállalkozások számára is olyan kockázatitőke-forrásokat tenne elérhetővé, melyek a jelenlegi környezetben nem vagy csak kevés esetben elérhetőek az innovatív cégek számára.

Az MGYOSZ véleménye szerint jó megoldás lehet az összehangolt, akár kormányzati szinten koordinált K+F+I programok elindítása Magyarországon, hiszen ez biztosítaná a kevés rendelkezésre álló forrás hatékony allokációját. A vállalkozások és az egyetemek közötti K+F+I együttműködések támogatása is fontos lenne hazánkban, ugyanakkor középtávon elengedhetetlen a kormányzati K+F+I transzferek szintjének visszaállítása, sőt emelése is, amennyiben nem akarunk lemaradni az innovációs versenyben régiós szinten. Fontos lépés lenne a vállalati

közvetlen K+F+I beruházások élénkítése érdekében az innovációs járulék helyi felhasználási lehetőségének visszaállítása. A szakképzési hozzájárulás helyben történő felhasználási lehetőségének visszaállítása szintén hasznos lépés lenne az MGYOSZ szerint. A bérköltség 1,5 százalékát kitevő hozzájárulás egy részének helyi, az adott vállalatnál történő felhasználása hatékony eszköz volt a cégek számára a munkaerő fejlesztésének szempontjából. Ennek a lehetőségnek a visszaállítása a munkaadói szervezet szerint minden érintett fél számára előnyös lenne, hiszen a munkavállalók képességeit és fejlesztési igényeit legjobban az adott cég ismeri.

Az oktatási rendszer átalakításakor lényeges szempontnak kell lennie, hogy a diákoknak alapvető ismereteket kellene magas szinten megtanítani, úgy, hogy a későbbiekben ezeket minden élethelyzetben, esetleges átképzéseket, munkahelyváltásokat követően is alkalmazni tudják. A nemzetközi trendek is azt mutatják: el kell mozdulni a statikus, passzív tárgyi tudást előtérbe helyező rendszertől. A jó íráskészség kifejlesztése, az értő olvasás, az alapszintű informatikai ismeretek és matematikai tudás, illetve az angol nyelv ismerete azok a fő pontok, melyekre az alap- és középszintű oktatási rendszerünknek koncentrálnia kellene.

A felsőoktatásban a keretszámok átalakításának együtt kell járnia az államilag finanszírozott férőhelyek racionálisabb elosztásával. Fontos lenne a jelenlegi helyzethez képest erősebben megjeleníteni a szociális szempontokat is a felsőoktatási ösztöndíjrendszerekben annak érdekében, hogy a nehéz helyzetben lévő társadalmi csoportok számára is valós mobilitási lehetőséget, kitörési pontot jelenthessen a főiskolai vagy egyetemi képzés. Kiemelten fontos továbbá, hogy megtörténjen a hazai szakképzés és a technikusképzés rendszerének újragondolása és a piaci igényekhez történő igazítása is. **MGY**

FONTOS A TEHETSÉG GONDOZÁSA!

A tehetséggondozásra a közép- és felsőfokú oktatási intézményekben, illetve a szakoktatásban is a jelenleginél nagyobb hangsúlyt kell fektetni – szorgalmazza az MGYOSZ. Az átlagosnál jobb képességű tanulók – például emelt szintű matematikai – oktatása akár speciális osztályokban olyan befektetés, mely az ország számára hosszabb távon mindenképpen megtérül.

GAZDASÁGI HELYZETKÉP 2012. II. FÉLÉV

A Munkaadók és Gyáriparosok
Országos Szövetségének saját kiadványa

A kiadvány letölthető
a www.mgyosz.hu honlapról.

OECD-jelentés: idén recesszió, jövőre már növekedés is lehet

Recesszióba süllyedt a magyar gazdaság 2012-ben, de 2013 közepétől megindul a hazai össztermék (GDP) növekedése – állapította meg a Gazdasági Együttműködési és Fejlesztési Szervezet (OECD) Párizsban közzétett novemberi gazdasági jelentése.

MI AZ OECD?

Az OECD harminc, a demokrácia és a piacgazdaság mellett elkötelezett országot tömörít, és élénk kapcsolatot ápol további hetven állammal, illetve különféle nem kormányzati szervezettel. Magyarország 1996-ban lett az OECD teljes jogú tagja. A szervezet fő céljai között szerepel, hogy a tagállamokban elősegítse a gazdasági növekedést, a magas foglalkoztatási szint elérését, az élet-színvonal emelkedését és a pénzügyi stabilitást. Koordinatív szervezet, döntéseit konszenzussal hozza, az erkölcsi nyomáson kívül szankcionálási jogosítványai nincsenek. Alapító tagok: Ausztria, Belgium, Dánia, Egyesült Királyság, Franciaország, Görögország, Hollandia, Írország, Izland, Luxemburg, Norvégia, NSZK, Olaszország, Portugália, Spanyolország, Svájc, Svédország, Törökország, USA és Kanada, majd később csatlakozott: Ausztrália, Csehország, Dél-Korea, Finnország, Japán, Lengyelország, Magyarország, Mexikó, Szlovákia, Új-Zéland.

Magyar gazdaság

Az OECD szerint a magyar GDP 2012-ben 1,6 százalékkal csökken, majd 2013-ra – az év közepétől várható élénkülés következtében – 0,1 százalékra mérséklődik a visszaesés, 2014-ben pedig 1,2 százalékos növekedésbe fordul a GDP. A magas energia- és élelmiszerárak, valamint a közvetett adók miatt az infláció számottevően emelkedett. Az inflációs várakozások meghaladják a 6 százalékot, ami kétségessé teszi a jegybanki inflációs cél teljesíthetőségét. Folytatódott a pénzügyi kiigazítás, de a tervezett adócsökkentések hatását több mint ellentételezték más, a gazdasági aktivitást fékező intézkedések.

Az előrejelzés feltételezi a nemzetközi szervezetekkel létrejött megállapodásokat, melyek mihamarabbi megkötése kulcsfontosságú a növekedés szempontjából, mivel csökkenti az adósságfinanszírozási költségeket, javítja a befektetői bizalmat és támogatja a belföldi hitelezést.

Az OECD szerint az államháztartás GDP-arányos deficitje az idei 3-ról jövőre 2,7 százalékra csökken, és ezen a szinten marad 2014-ben is. A további monetáris enyhítés csak akkor válik indokolttá, ha az infláció tartósan a jegybank inflációs célja közelébe mérséklődik.

Világgazdaság

Ötévnyi válság után ismét gyengül a világgazdaság állapota, és nem lehet kizárni, hogy egyes országokban jelentősebb gazdasági visszaesés lesz – figyelmeztetett a szervezet. A rosszabb kilátások legfőbb okozója a bizalom hanyatlása, amely a hiányos és kevésbé hatékony gazdaságpolitika folyamánya. Az OECD szerint a gazdaságpolitikai intézkedések hiányosságait kevésbé a megfelelő szak tudás, mint inkább a politikai konszenzus hiánya okozza.

A szervezet számításai szerint az euróövezeti államok GDP-je az idei 0,4 százalékos és a 2013. évi 0,1 százalékos visszaesés után 2014-ben már 1,3 százalékkal nőhet. Az Egye-

sült Államok GDP-je idén 2,2, 2013-ban 2,0, 2014-ben pedig 2,8 százalékkal bővül. A kínai gazdaság idén 7,5, 2013-ban 8,5, míg 2014-ben 8,9 százalékkal nő.

Az OECD elemzésében kiemelte: a világgazdaságra jelenleg a legnagyobb kockázatot az euróövezeti válság jelenti. „A negatív kilátások közepette nem nehéz olyan helyzetet elképzelni, amelyben valami rosszul sül el” – írja a szervezet, hozzátéve, hogy az ilyen forgatókönyvek megvalósulása a piaci kockázattérítés romlásához s így az elmúlt időszakban tapasztalt kedvező trend megfordulásához vezethet.

„Ezenkívül a növekvő munkanélküliség lassíthatja a reformok végrehajtásának sebességét, és társadalmi ellenálláshoz vezethet. Veszélyben lehet az euróövezet” – fogalmaz az OECD. Amennyiben az Egyesült Államokban nem sikerül megállapodni az államháztartás fokozatos konszolidációjáról, azonnali, drasztikus deficitcsökkentő intézkedések lépnek életbe, ami a gazdaságot recesszióba taszíthatja, s magával rántja majd a világgazdaságot is – figyelmeztet a párizsi székhelyű szervezet.

Az OECD az elemzést összefoglalva kiemeli: számos gazdaságban – így az euróövezetben, Japánban, Kínában és Indiában is – tovább kellene lazítani a monetáris politikán. Figyelmeztetnek ugyanakkor, hogy a nem hagyományos monetáris ösztönző lépések hosszabb távon kockázatokkal járnak.

Az OECD szerint a válság okozta azonnali nehézségek megoldása szükséges feltétele a gazdaságpolitikai horizont tágításának: a döntéshozóknak végső soron olyan megoldásokat kell találniuk, amelyekkel kezelhetőek a pénzügyi rendszer problémái, valamint biztosítható a környezet fenntarthatósága és a jövedelmi egyenlőtlenségek mérséklése. „A jól megtervezett strukturális reformok, a költségvetési konszolidációval együtt, kulcsfontosságúak a hosszú távú növekedést veszélyeztető kockázatok kezelése szempontjából” – fogalmaz a szervezet.

MTI

Ilyen volt, ilyen lesz

Milyen év volt 2012 a magyar gazdaság számára? Milyennek látja a 2013-as kilátásokat? Ezt a két kérdést tettük fel az MGYOSZ alelnökei közül ötnek. Bár a gazdaság más-más területén dolgoznak, egy dologban teljes az egyetértés: a sikerhez bizalom, kiszámíthatóság, párbeszéd és reális gondolkodás kell.

Felcsuti Zsolt: Siker és ijesztő pesszimizmus

Közeledve az év végéhez, beszélgettem a cégeim menedzsmentjével, és meglepve tapasztaltam, hogy kettősség van jelen a megbeszélésünkön. Egyrészt egy sikeres nemzetközi vállalatcsoport vezetőivel találkoztam, akik kitűnő eredménnyel zárják az évet és jelentős beruházásokon vannak túl. Nem szenvednek a hitelválságtól, a piacok visszaesésétől. Másrészt viszont ijesztő pesszimizmus volt érzékelhető. Eszembe jutott az a városi legenda, ami a híres író, Rejtő Jenő 1943. január 1-jei haláláról terjedt el. A kiváló humorú irodalmárt állítólag az új év első napján érte haslövés a munkaszolgálat alatt, és utolsó mondata így hangzott: „Na, ez az év is jól kezdődik!” Mi most azt mondhatnánk, hogy a következő is jól kezdődik.

Valami hasonló kétség és félelem érzékelhető munkatársaim várakozásaiban. Ráadásul a Görögországból, Spanyolországból, Olaszországból és Portugáliából érkező hírek sem járultak hozzá, hogy jobb hangulatunk legyen. Várakozásaim hasonlóak a 2013-as évet illetően is, mivel a gyengélkedő államok között már az erős Franciaország is megtalálható. Európa a betegek között egy kórházban van, a diagnózist ismerjük, ám az orvosok nem igazán találják a megfelelő gyógymódot, illetve ha tudják is a megoldást, akkor is inkább csak vitatkoznak, és belső pozícióharcukkal vannak elfoglalva. A társadalom és gazdaság helyzetére lefordítva ez némi túlzással olyan, mint egy politikai és hatalmi harc a politikusok részvételével, miközben a beteg, azaz az ország haldoklik.

Visszatérve a pesszimizmusunk további okára: a GDP-adatokból látjuk, hogy recesszióban maradt és marad a magyar gazdaság, a nemzetgazdaság ágazatainak több mint fele stagnál vagy a túlélésért küzd. A kormány szabadságharcba bonyolódik, és közben mint az ismert spanyol lovag, Don Quijote küzd a nem létező ellenséggel. A gazdaság szereplőit kül- és belföldön arról próbálja meggyőzni, hogy a szélmalom egy igazi ellenség. A gazdaság jelentősebb szereplői – legyen ez magánember, bank, kereskedő, gyártó – erre tőke kivonással reagálnak. Teszik ezt

akkor, mikor minden jól működő állam mindent megtesz a hazai és az adott országban jelen lévő tőke helyben maradásáért (pl. Svájc, Németország, Norvégia). A tőke és a szakemberek, valamint a fiatalok – vagyis a jövő szakemberei – is, ha csak tehetik, menekülnek.

Miközben azt halljuk, hogy „unortodox” gazdaságpolitikánk van, addig ezt a gazdaság szereplői (bel- és külföldiek egyaránt) nem látják másnak, mint az adókulcsok kiszámíthatatlan tologatásának és még a törvénytelen módszerektől sem visszariadó pénzbeszédnek a hatóságok részéről. Mi meg magyar vállalatok vezetőiként próbáljuk megvédeni külföldi üzleti partnereink előtt hazánk megítélését. De látjuk, hogy ha ezt nagyon erőltetjük, akkor bizony korlátoltan néznek bennünket. Ha őszinték vagyunk, akkor bevalljuk: Magyarország eljátszotta a becsületét a nemzetközi piacokon. Mi nem beszélhetünk mellé, mi nem politikusok vagyunk.

Hogy mi a megoldás? Érdemes lenne a gazdaság szereplőit is társnak tekinteni, néha megkérdezni a véleményüket, és persze hallgatni is rájuk. Ez olyan, mint mikor az ápolónő mosolyogva és beszélgetve veszi le a vért. Így a beteg is boldogabb, és megérti, hogy a szúrás nem ellene van, hanem azért, hogy életben maradjon. De most a társadalom és a gazdaság szereplőinek egyre jelentősebb része – olyanok, akik korábban még sorban álltak a véradásnál – elkezdett kételkedni. Itt is jelen van a kettősség: egyrészt látom a kormányfőt és néhány minisztert, akik nyitottak az eszmecserére. Ők megpróbálják elmagyarázni a véradás célját, s védik a nem kommunikáló ápolónőt. S folytatva az egészségügyi hasonlatot: ez az ápolónő egyébként a betegeken tanulja a szakmát, összevisza szurkálja a tűt. Végül a beteg annyira tele lesz lila folttal, hogy a kezét amputálni kell. Ezzel az egész kórház hitelességét és jó hírét veszélyezteti, és az összeomlásba sodorhatja. Egyes hivatalnokoknak, köztisztviselőknek el kellene gondolkodniuk, hogy miből és kitől is kapják a fizetésüket, kik a munkaadóik – közvetlenül

„A kormány szabadságharcba bonyolódik, és közben mint az ismert spanyol lovag, Don Quijote küzd a nem létező ellenséggel. A gazdaság szereplőit arról próbálja meggyőzni, hogy a szélmalom egy igazi ellenség.”

Felcsuti Zsolt

KÖRKÉRDÉS

és közvetetten is, mert a kettő nem azonos. Tudom, hogy ez az egészségügyi hasonlat talán túlzó, ironikus, de ne felejtjük el: ha csak

egyszer is rosszul cselekszel, azt csak tízszeres erőfeszítéssel tudod jóvátenni. És itt már nem csak egy beteg panaszskodik.

Galli Miklós: Hiányzik a kiszámíthatóság és az érdemi párbeszéd

„A vállalati hitelezés visszaesése, a bizonytalan piaci kilátások és az általános bizalomhiány tovább hűti a vállalkozások befektetési kedvét, néhány különadó, indirekt adó pedig szűkíti az érintett szektorok mozgásterét.”

Galli Miklós

1. 2012 a helyben járás éve volt a magyar gazdaságban. A kedvezőtlen nemzetközi folyamatok és a növekedés belső forrásainak évek óta tartó szűkülése következtében a gazdaság tartós recesszióba került, és egyelőre nem látszanak azok a mozgatórugók, amelyek ezen az állapoton érdemben változtatnának. A vállalati hitelezés visszaesése, a bizonytalan piaci kilátások és az általános bizalomhiány tovább hűti a vállalkozások befektetési kedvét, néhány – a belföldi vállalkozások versenyképességét is negatívan befolyásoló – különadó, indirekt adó pedig szűkíti az érintett szektorok mozgásterét.

Szűkebb területemen – környezetvédelem és zöldgazdaság – például a hulladékgazdálkodás szabályozása körül folyó évek óta tartó huzavona okoz bizonytalanságot. Az eddig napvilágot látott szabályozások pedig amellett, hogy többszörös anyagi és adminisztratív terhet rónak a vállalkozásokra és versenyhátrányba hozták a belföldi termelő vállalkozásokat az importtal szemben, nem javították a környezetvédelmi teljesítményt, sőt várha-

tóan több területen a teljesítmény romlik. Javaslatunk az EU-n belül jól bevált módszerek alkalmazására, az adminisztráció csökkentésére eddig nem jártak érdemi eredménnyel.

2. 2013-ban nem látszik jelentős változás a növekedés makrogazdasági feltételrendszerében, ezért jó esetben is csekély 0,5 százalékos körüli növekedésre és 5 százalékos meghaladó inflációra van kilátás. Néhány területen – ilyenek a munka törvénykönyvének módosítása és a Munkahelyvédelmi Akcióterv, amelyben rendelkezésre állnak majd a megvalósításhoz szükséges források – történtek intézkedések, amelyek ösztönzőleg hathatnak. Más intézkedések viszont – a bevezetett új indirekt adók és a különadók fenntartása – fékeznek a növekedést. A legnagyobb problémát továbbra is a kiszámíthatóság, az érdemi párbeszéd hiányában látom mind a gazdaságpolitikában, mind a szűkebb területemen, a környezetpolitikában. Párbeszéd nélkül gyors változást elérni nem lehet. De a „reményhal meg utoljára”...

Lakatos Péter: A megszorítási kényszer újratermelődhet

„Jobb kedvűnek és optimistábbnak kellene lennünk, ehhez magunkon s a megközelítéseinken is egy kicsit változtatni kellene.”

Lakatos Péter

1. 2012 újra egy olyan év volt, amely próbára tette a magyar gazdaság szereplőinek stressztűrő és adaptációs képességét. Teher alatt nő a pálma, mondja a közmondás, de csak mértékkel, mondom én. Az európai exportpiacok – különösen a német – a reális reményeket hozták, a belföldi piac gyenge, de ez senkit nem lephet meg. Legnagyobb félelmem, hogy a rendszer hibátűrési képessége is erodálódik a háttérben, hibát pedig minden vállalat elkövet. Úgy a hazai, mint a nemzetközi piacon még nem igazán adaptálódott a gondolkodás és az általános megközelítés a hosszabb távon igen lassú növekedéshez. Több évtizedig a növekedés és az ebből adódó fajlagos költségcsökkentési és hatékonyságjavító lehetőséget adottnak vette mindenki. Ez már a múlt. Pedig igaz, hogy sokkal könnyebb pluszköltségek nélkül nőni, mint kisebb költséggel ugyanazt előállítani. Hogy mi van a saját házunk táján?

A Videoton forgalma 8 százalék körül bővült éves szinten, de az év végére jelentősen lassult a növekedés mértéke.

2. A világgazdaságban remélhetőleg nem a vihar előtti csendet éljük most meg, hanem jobb esetben egy (jóval) későbbi dinamikus növekedésre való csendes erőgyűjtés időszakát. Véleményem szerint az eladósodott országok, vállalatok és emberek hitelleépítése még kitart a jövő évben. A szükséges mértékű megszorítások valószínűleg megtörténtek idén, de félek, hogy strukturális változás nem lévén, a rendszer hatékonysága nem javul, így a megszorítási kényszer bármikor újratermelődhet. Jobb kedvűnek és optimistábbnak kellene lennünk, ehhez magunkon s a megközelítéseinken is egy kicsit változtatni kellene. És emellett az is szükséges, hogy a hazai és a globális környezet is nyugodtabb, biztatóbb legyen.

Miklós László: Alapkérdésekben megegyezés kell a gazdasági szereplőkkel

1. Felemás volt 2012. A legfontosabb gazdaságpolitikai célok – a GDP-arányos államháztartási hiány 3 százalék alatt tartása, az államadósság csökkentése és finanszírozásának stabil fenntartása, az adórendszer átalakításának befejezése – teljesültek, és jelentős döntések születtek az államháztartás alrendszerének átalakításáról és tartós finanszírozhatóságuk megteremtéséhez szükséges lépésekről. Ezek nagyon lényeges eredmények, mert kikerülhetünk a túlzottdeficit-eljárás alól, és nem vonnak el EU-forrásokat az országtól, a piacról tudjuk finanszírozni az államadósságot. Ugyanakkor részben az ezen célok teljesítése érdekében hozott intézkedések, részben más kormányzati döntések miatt felpörgött az infláció, nincs gazdasági növekedés, továbbra is csökken a beruházás, sőt már kritikusan alacsony a beruházási ráta, csökkenő és alacsony szintű a hitelezés, nincs IMF-megállapodás. De ezeknél a negatív hatásoknál is kedvezőtlenebb, hogy a kormányzati lépések kiszámíthatóságának hiánya, az érdekegyeztetés elmaradása egy bizalomhiányos országban kétségessé teszi a negatív tendenciák gyors megfordíthatóságát. Márpedig gazdasági növekedés nélkül nincs kibontakozás. A növekedéshez szükséges beruhá-

zásokhoz kiszámítható kormányzati magatartás és azt respektáló befektetői bizalom, bevonható külső források, mindenekelőtt hitel kell.

2. A várható számok 2012-höz hasonlóak lehetnek 2013-ban is: fegyvelmezett költségvetési gazdálkodás, csökkenő államadósság, zéró növekedés. Ezért féltő, hogy a jelenlegi pálya nem fenntartható, és konszolidáció helyett kapkodás jön. Ha a kormányzat belátóbb lenne és érdemben mérlegelné az ellenérveket is, törekedne arra, hogy alapkérdésekben megegyezésre jusson a gazdasági szereplőkkel, néhány kérdésben pedig világos és határozott üzenetet küldene a gazdaságnak, akkor 2013 végén már sokkal bizakodóbb lennének. Különösen fontos lenne az IMF-hitelszerződés mielőbbi megkötése és néhány olyan nyilatkozat, mint például: befejeződött az adórendszer átalakítása, a következő években már csak technikai pontosítások lesznek; a jövőben nem lesz visszamenőleges jogalkotás; a kormány minden fontos gazdasági intézkedés előtt széles körben konzultál a gazdasági érdekképviseletekkel. Ez utóbbi fontos a 2014 utáni EU-források felhasználására vonatkozó tervek miatt is.

„Ha a kormányzat belátóbb lenne és érdemben mérlegelné az ellenérveket is, törekedne arra, hogy alapkérdésekben megegyezésre jusson a gazdasági szereplőkkel, néhány kérdésben pedig világos és határozott üzenetet küldene a gazdaságnak...”

Miklós László

Wolf László: Három éve csökken a vállalati hitelezés

1. A vállalati hitelezés alakulása jól mutatja, hogy a gazdaság milyen helyzetben van. Sajnos azt látjuk, hogy idén folytatódott az elmúlt két év tendenciája, és a 2010–2011-es 8-8 százalék után 2012 első három negyedében újabb 6 százalékkal csökkent a vállalatok hitelállománya. Ez szoros összefüggésben van a beruházások, fejlesztések alakulásával, ami pedig magában hordozza, hogy a kilábaláshoz szükséges növekedés is várat még magára. 2013-ra enyhülő mértékben, de további csökkenést várok a vállalati hitelezésben, az egész hitelintézeti szektort tekintve. Ezen belül az OTP Bank – élve kivételesen stabil tőke- és likviditási helyzetével – nemcsak piaci részesedését, de nominális állományát is növelni tudja, az idei első kilenc hónapban ez a növekedés elérte az 5 százalékot. Sokan kárhoztatják a bankokat, hogy nem hiteleznek. Nyilván igaz, hogy az egyre szigorúbb előírások szűkítik a bankok mozgásterét, de az, hogy az OTP Bank jelenleg is futó, 100 milliárd forintos keretösszegű OTP Európa vállalati beruházási pályázati programja sem fogyott még ki, jól jelzi, hogy egyre nehezebb hitelezhető vállal-

kozásokat, projekteket találni, azaz a kereslet is igen visszafogott.

Ugyanakkor sok nehézséget okoz a gazdaság zsugorodása és a bizonytalan szabályozási környezet, amely érinti a bankokat és ügyfeleink jelentős részét is. Az ügyfeleket a magas magyarországi forint- és euróamatok is terhelik.

2. 2013-ra vonatkozóan a tranzakciós illeték hatását még nem tudjuk felmérni, és az önkormányzati portfólió rendezésének eredménye sem kalkulálható még. Emellett a fennmaradó bankadó is hatással lesz a banki tevékenységre. Ezek a bizonytalanságok nagyon megnehezítik a kilátások értékelését, de az nagy kockázat nélkül kijelenthető, hogy az első fél évben nem javulnak a piaci szintű folyamatok. A szektor továbbra is zsugorodni fog. Mindemellett az OTP Bank továbbra is képes hitelezni az arra érett vállalatokat, és keresi a kihelyezési lehetőségeket, ugyanakkor fellendülést csak a piaci növekedés, a beruházások és a fejlesztések újbóli beindulása hozhat. Abban azért bízhatunk, hogy a gazdaság visszaesése megáll.

„Sok nehézséget okoz a gazdaság zsugorodása és a bizonytalan szabályozási környezet...”

Wolf László

ÉLELMISZERIPAR: A LÉT A TÉT

A magyar élelmiszeripar nemcsak a rendszerváltást sínylette meg, de az EU-csatlakozást is csapásként élhette meg. Éder Tamás, az Élelmiszer-feldolgozók Országos Szövetségének (ÉFOSZ) az elnöke azt is kifejti, hogy miért. Folytatjuk az MGYOSZ tagszervezeteinek bemutatását.

MI AZ ÉFOSZ?

Az Élelmiszer-feldolgozók Országos Szövetsége 1989-ben alakult. A magyarországi élelmiszer-ipari vállalkozások egyetlen országos gazdasági, szakmai érdek-képviselői szervezete. Az ÉFOSZ tíz országos élelmiszer-ipari szakmai szövetség, egyesülés, valamint több mint hetven közvetlen egyéni tag föderációja. Emellett a szövetség együttműködik más, a föderációhoz nem tartozó országos szakmai szövetségekkel is. A tagság 1600 milliárd forint bruttó termelési értéket állít elő, a mezőgazdasági ártermelés 70 százalékát vásárolja fel és az iparág által alkalmazott munkakerő 75 százalékát foglalkoztatja.

Magyar Gyárpar: *A szerencsések vagy szerencsétlenek táborába sorolná a magyar élelmiszeripart, amikor a válság hatását elemezzük?*

Éder Tamás: A legszerencsétlenebbek közé, az nem vitás. De nem is a 2008-ban kezdődő és azóta is tartó válság miatt, a bajok már korábban elkezdődtek. Kevés olyan ágazat van, amely annyit veszített volna az elmúlt húsz évben a magyar gazdaságban, mint az élelmiszeripar. Azt is mondhatnám, a magyar élelmiszeripar többszörösen katasztrófa sújtotta terület nálunk.

MGY: *Gondolom, az első katasztrófa a rendszerváltás volt, az akkor elveszített egykori szocialista piacokat azóta sem sikerült teljesen pótolni...*

ÉT: Ez van a köztudatban. Tény, hogy az ágazat teljesítménye akkor is visszaesett, valójában azonban az európai uniós csatlakozás után kezdődött el az igazi zuhanás. Így a 2008-ban kezdődő válság már legyengült állapotban találta a magyar élelmiszeripart, de annyi volt már a kár, hogy azt érdemben alig lehetett fokozni.

MGY: *Nem értem, az EU-csatlakozás miatt okozott ebben az ágazatban ekkora traumát? Máshol is nagyobb lett a verseny, ez nem élelmiszer-specifikus jelenség.*

ÉT: A rendszerváltás után – éppen azért, hogy a kieső piacok okozta kárt a kormány ellensúlyozza – kialakult egy olyan támogatási rendszer, amely megtévesztette az élelmiszer-gazdaság szereplőinek többségét, így többek között

a gyártókat, s abba az illúzióba ringatta őket, hogy minden rendben van. Így a valóságos piaci folyamatok nem jelentek meg ebben az ágazatban. A kormány a meghatározó élelmiszer-gazdasági ágazatokat segítő olyan támogatási és árbefolyásolási rendszereket alakított ki, amelyek többek között irány-, garantált árakat, exporttámogatási kulcsokat is tartalmaztak. Például a baromfiágazatban bizonyos feltételek megléte esetén, ha az értékesített vágócsirke ára az irányár környékén mozgott, akkor még minőségi támogatást is kaptak a piaci szereplők. Ez az ár és az így elért haszon azonban nem mindig tükrözte a valóságos világpiaci folyamatokat. Az eltérített belpiacon keletkező problémákat gyakran exporttámogatással kezeltük. Így akkor is lehetett nagy jövedelemre szert tenni, ha a tevékenység valójában nem volt nemzetközileg versenyképes. Az állami redisztribúció azonban elkényelmesítette a vállalatokat, az árhoz és a jövedelemhez kötődő támogatás meg nem ösztönzött beruházásokra, fejlesztésekre. Ha ugyanis ez utóbbiakhoz kapcsolódott volna a központi segítség, akkor ez a védett időszak arra jó lett volna, hogy az üzemek korszerűsödjenek, felkészüljenek az uniós csatlakozással megnyíló nagyobb piaci versenyre. Ez nem történt meg.

MGY: *Vagyis a csatlakozással jöttek a külföldi cégek, s ez okozta a magyar termelők visszaszorulását, merthogy nem voltak versenyképesek az elhanyagolt fejlesztések miatt.*

ÉT: Ez önmagában is nagy csapás, de ez előfordult más ágazatban is. Csakhogy a mezőgazdaságban-élelmiszeriparban sok speciális támogatás is volt, aminek jó részét az EU-csatlakozással azonnal meg kellett szüntetni. Erre nem készült fel a magyar élelmiszeripar, de a gazdaság irányítói sem gondoltak rá. Így az ágazat sokkos állapotban volt kénytelen elkezdni a piaci adaptációt. Úgy, hogy a környező országokban ezen már jórészt túlestek a vállalatok, tehát ők is kemény versenytársakká váltak, nem csak az EU óriási cégei. Ehhez képest már szinte kegyelemdőfés volt a váltság, s mivel az ágazat amúgy is a padlón volt, már nem okozott olyan nagy kárt, mint más, korábban prosperáló ágazatoknál. És hadd említsek meg még egy olyan fejleményt, amely tovább tetézte az amúgy is gyengélkedő hazai élelmiszeripar bajait: a kilencvenes évektől megjelentek Magyarországon a nyugati kiskereskedelmi láncok, amelyek kemény minőségi követelményeket fogalmaztak meg, s a legkegyetlenebbül érvényesítették erőfölényüket a beszállítókkal szemben. Ráadásul megdöbbentően alacsony árat kínáltak. Nem meglepő, ha a magyar termékek, a magyar élelmiszerek egy jelentős része gyors ütemben kiszorult onnan.

MGY: *Árban vagy minőségben nem tudtak versenyezni?*

ÉT: Minőségben versenyképes a magyar termék, ám az egyéb, kapcsolódó követelményben – csomagolás, mennyiség, kiszérelés, szállítási ütemezés – már nem feltétlenül. Ehhez kellett volna korábban a beruházások. A hátrány ennyi idő alatt, ilyen jövedelmezőségi viszonyok közepette behozhatatlan. Árban még

rosszabb a helyzet: többek között azért, mivel nemzetközi mércével mérve nálunk nincs igazán nagyvállalat – még a munkáltatómhoz, a Bonafarm Csoporthoz tartozó Pick Szeged Zrt. is csak középvállalatnak számít, miközben nálunk ez a legnagyobb hústermék-előállító –, így akkora mennyiséget sem tud előállítani, amivel szolidabb árszintet lehetne meghatározni, és amivel nemcsak országos, hanem regionális terítésre is képes lenne. A magyar vásárlók meg rendkívül árérzékenyek – sokkal inkább, mint a környező országok fogyasztói –, így a magyar termékek szorulnak ki a magyar piacról. Még szerencse, hogy az export – ha szolidan is, de egyenletesen – növekszik.

MGY: *Sikerült valamennyire behozni a fejlesztésekben-beruházásokban megmutatkozó lemaradást?*

ÉT: A törekvés megvan, a forrás hiányzik. S itt jön be még egy másik magyar specialitás, ami ismét csak hozzájárult az élelmiszeripar katasztrofális meggyengüléséhez. Az élelmiszeripar úgy igazán sehová sem tartozik. A mezőgazdasági minisztérium – még akkor is, amikor a nevében benne volt az élelmiszeripar szó is – valahogy mindig csak az agrárfejlesztéseket ösztönözte kiemelten. Igaz, ennek is voltak vadhajtásai, így aztán a magyar mezőgazdaságban bőven van traktor, kombájn, csak éppen nem lehet optimalisan kihasználni, miközben az állattenyésztés fejlesztései, beruházási jellegű támogatása sokáig elmaradt. Merthogy a szántóföldi növénytermesztés támogatása látványosabban, gyorsabban hozza az eredményeket, mint az állattenyésztés. Ez a rövid távon optimalizáló politikusokat arra ösztönözte, hogy a gyors

AZ ÉFOSZ CÉLJA

Fontosnak tartja olyan integrált nemzeti és uniós élelmiszer-politika kialakítását, amely elismeri az ágazat nemzetgazdaságban betöltött stratégiai szerepét, és az élelmiszerlánc egységeses egységként történő kezelésére helyezi a hangsúlyt. Célja a tagvállalatok hazai és nemzetközi versenyképességének javítását elősegítő szabályozási környezet létrehozásában történő részvétel. Kidolgozza, tolmácsolja és képviseli az iparág érdekeit védő álláspontot a hazai és uniós törvényalkotó szervek felé.

„Kevés olyan ágazat van, amely annyit veszített volna az elmúlt húsz évben a magyar gazdaságban, mint az élelmiszeripar.”

Éder Tamás, az Élelmiszer-feldolgozók Országos Szövetségének elnöke

CÍMLAPINTERJÚ

eredmény felé mozduljanak el. De ennél is rosszabb volt az élelmiszeripar helyzete: a mezőgazdasági fejlesztési forrásokból alig részesedett az ágazat, miközben az általános gazdaságfejlesztési források felosztásánál úgy kezelték az élelmiszeripart, mint amelyik a mezőgazdasági forrásokból részesül. Két szék között a pad alá esett. Ráadásul még ennél is rosszabbul jártak a nagyobb élelmiszer-ipari cégek, mert amikor minden a kkv-k támogatásáról szólt, akkor ezek a vállalatok végképp sehová se fordulhattak. Képtelen helyzet alakult ki, s most már csak abban reménykedhetünk, hogy annyira rossz helyzetben van az ágazat, hogy nincs tovább lejjebb, és a gazdaságpolitikai döntéshozók számára is egyértelmű, hogy a 2014-től induló uniós fejlesztési források felosztásánál abszolút prioritást kell élveznie az élelmiszeriparnak.

MGY: Említette, hogy a belföldi piacról kizorulóban vannak. Ehhez talán az is hozzájárult, hogy míg az EU sok államában az élelmiszer a kedvezményes áfakörbe tartozik, Magyarországon nem, ez is drágítja az élelmiszereket.

ÉT: Világcsúcs az élelmiszereket terhelő 27 százalékos áfa, ami az EU-ban átlagosan kb. 10 százalékos körül alakul. Az EU-tagországokban általában van egy általános áfaszint, s mellette maximum két kedvezményes. Ez utóbbiakból általában az alacsonyabba kerül az élelmiszer, sokszor 10 százalékos alatti kulccsal. Ennek a magyar helyzetnek nemcsak az a káros hatása, hogy megdrágítja a termékeket, ez az egyik. Ennél azonban talán még károsabb az, hogy sok magyar termelőt a feketezónába taszít ez a mérték. Amikor az ágazat egészében volt olyan év, hogy mínuszban volt az

TÍZ TAGSZÖVETSÉG

Magyar Húsiparosok Szövetsége, Magyar Pékszövetség, Cukoripari Egyesülés, Magyar Édességgyártók Szövetsége, Magyar Hűtő- és Konzervipari Szövetség, Magyarországi Üdítőital-, Gyümölcsle- és Ásványvízgyártók Szövetsége, Magyar Szőlő- és Bortermelők Szövetsége, Magyar Sörgyártók Szövetsége, Magyar Szeszipari Szövetség és Terméktanács, Magyar Ásványvíz Szövetség és Terméktanács

összesített nettó nyereség, de a jobb években is csak 1–2 százalékos árbevétel-arányos nyereséget ér el, óriási tétel a 27 százalék. Ezért már megéri lopni, csalni, adót elkerülni. S mivel gyorsan forgó, nem márkázott termékekről van szó, nem is olyan nehéz. Ez a helyzet viszont ellehetetleníti azon cégeket, amelyek már olyan nagyok – nemzetközi mércével persze nem versenyképesen nagyok –, hogy már ha akarnának, se tudnának adót csalni, feketén kereskedni, így viszont nem versenyképesek az adóelkerülővel szemben, tehát ezek a vállalatok szép lassan tönkremennek. A csaló cégek viszont soha nem lesznek igazán nagyok – nem érdekük, ugyanis a növekedéssel már nem lehetne egy kézből irányítani, akkor már olyan informatikai rendszert kellene használni, ami viszont lehetetlenné tenné az adócsalást. Ezért inkább megmaradnak a jelenlegi szintjükön. Vagyis innen nézve a magyar élelmiszer-ipari kilátások igazán nem szívderítőek.

MGY: Márpedig idáig inkább úgy élt a köztudatban az élelmiszeripar, hogy ez egy sikerágazat. Bár az utóbbi hetek-hónapok csődjei – legutóbb a Gyulai Húskombinát bocsátott el 300 embert, ami a gyártás végét is jelentheti – már sejtették, hogy bajok vannak. De az előrejelzések arról szólnak, hogy árobbanás előtt áll az élelmiszeripar, ez talán az ágazat gyártóinak is segít...

ÉT: Az árak emelkednek, ez tény. A 60-as évektől a mezőgazdasági termékek reálára 2008-ig folyamatosan csökkent, azóta viszont egyértelmű: trendforduló van, az árak folyamatosan mennek felfelé. Ám amíg a mezőgazdaságban ez szinte azonnal érvényesült az árakban – először a gabona, majd az állati termékek ára emelkedett

„Veszélyes pályán vagyunk... Mire eljutunk oda, hogy szép fokozatosan az árban megjelenhet a valódi költség, már alig lesz magyar gyártó, mert közben tönkremennek. Akkor aztán tényleg jönni fog az import.”

Éder Tamás, az Élelmiszer-feldolgozó Országos Szövetségének elnöke

jelentősen –, addig ez az élelmiszereknél korántsem ilyen egyértelmű. A kereskedők nem hajlandók elismerni a valódi önköltséget az árakban, mondván, úgyis szűkül a fogyasztás, mi lenne, ha még nagyobb lenne az áremelkedés.

MGY: *Ez jogos felvetés, ráadásul akkor talán még inkább megugrana az import, külföldről lehet olcsóbb, bár talán rosszabb minőségű termékeket behozni.*

ÉT: Én pedig a társadalmi felelősségre apellálok. A gazdaság szereplői közül sokan büszkén hirdetik, hogy a társadalmi felelősségvállalás jegyében például kórházakat támogattak, meg óvodákat. Szép-szép, de számomra a társadalmi felelősségvállalás egy cég esetében ott kezdődik, hogy felelősséggel viseltetnek a tulajdonos, a munkavállaló, a partner és a fogyasztó felé. Csak utána jöhet minden más. Én azt felelőtlen magatartásnak tartom, hogy a beszállítók jogos igényeit figyelmen kívül hagyják, és a mindenki által ismert és elismert önköltség-növekedést nem engedik megjeleníteni az értékesítési árakban. A költséget érvényesíteni kell tudni az árban, különben tönkremegy a termelő. Ha sikerülne a valódi költségérvényesítés, akár nagyobb áremeléssel is, kiderülne, mennyit is visel el valójában a fogyasztó. Most nem tudjuk, de az már látszik, hogy az élelmiszer-ipari cégek keveset. Nincs tartalék. Veszélyes pályán vagyunk... Mire eljutunk oda, hogy szép fokozatosan az árban megjelenhet a valódi költség, már alig lesz magyar gyártó, mert közben tönkremennek. Akkor aztán tényleg jönni fog az import. Tehát abba kellene hagyni ezt a mesterségesen nyomott árképzést, minél előbb tiszta képet kellene teremteni ezen a piacon is.

MGY: *Az államtól is várnak segítséget a jelenlegi, válságos helyzetből való kilábaláshoz? Bár erre az Európai Unióban korlátozottan van lehetőség.*

ÉT: Csak annyit várunk el, amennyi lehetséges. Például a kedvezményes áfát. Ezt majdnem mindenhol megadják. Akkor a feketegazdaság visszaszorul, mert már nem éri meg csalni, s ettől a törvény betartásával dolgozók piaci helyzete szinte azonnal megerősödik. Elvárnánk, hogy ezt a kormány is szívügyének tekintse, már csak azért is, mert a feketegazdaság visszaszorítását ez a kormány is zászlajára tűzte. Az élelmiszeriparban ez most éppen hogy terjed. Elvárjuk azt is, hogy az EU-pályázatoknál végre legyenek olyan fejlesztési lehetőségek, melyeken az élelmiszercégek is eséllyel indulhatnak, merthogy prioritást élvez ez az ágazat. Ha 2014 után ez nem következik be, szép lassan eltűnik ez az ágazat is. Az élelmiszer-gazdasági külkereskedelmi mérleg teljes egészében a gyarmati országok mérlegének struktúráját mutatja majd – már errefelé megyünk: a kivitelben a mezőgazdasági alapanyag lesz a döntő, a behozatalban meg a feldolgozott élelmiszer. Ezt akarjuk?

MGY: *Végül egy szokásos kérdés: az ÉFOSZ a Munkaadók és Gyáriparosok Országos Szövetségének tagszervezete. Mit várnak el az MGYOSZ-tól?*

ÉT: A szakmaspecifikus harcunkat megvívjuk, abban nehéz lenne segíteni. De vannak olyan általános, minden munkaadót érintő területek, ahol hasznos az aktív érdekképviselet. Így például az adóügyekben, avagy a munkához, foglalkoztatáshoz kapcsolódó szabályozásban. Tehát van mit tennie az MGYOSZ-nak is, nekünk ezekre a horizontális ügyekre már nem mindig jut energiánk, vagy nincs meg a szaktudásunk.

MGY

ÉDER TAMÁS

„A költséget érvényesíteni kell tudni az árban, különben tönkremegy a termelő. Ha sikerülne a valódi költségérvényesítés, akár nagyobb áremeléssel is, kiderülne, mennyit is visel el valójában a fogyasztó. Most nem tudjuk!”

„Az élelmiszeripar úgy igazán sehová sem tartozik. A mezőgazdasági minisztérium - még akkor is, amikor a nevében benne volt az élelmiszeripar szó is – valahogy mindig csak az agrár-fejlesztéseket ösztönözte kiemelten.”

Éder Tamás, az Élelmiszer-feldolgozók Országos Szövetségének elnöke

MUNKAERŐPIAC: AZ UNIÓBAN VÁLTOZTATNI KELL

A Szociális Partnerek a Befogadó Munkaerőpiacért elnevezésű nemzetközi projekt zárókonferenciáját november végén tartották Budapesten az MGYOSZ szervezésében. A konferencia következtetése: változnia kell a munkaerőpiacnak.

NÉGY ORSZÁG

A projektben négy ország munkaadói szövetségei és szakszervezetei vettek részt – Ausztria, Horvátország, Magyarország és Szlovénia –, melyek mindegyikében több, a témát feldolgozó rendezvényre került sor az elmúlt két hónap során. Négy nyelven készül továbbá egy a befogadó európai munkaerő-piaci trendeket, eseményeket és a legjobb gyakorlatokat elemző kiadvány.

Az Európai Unió a szociális szempontok mellett az egyre idősödő lakosság és az erősödő nemzetközi gazdasági verseny miatt sem engedheti meg magának a hátrányos helyzetben lévő csoportok munkaerő-piaci integrációjának elmaradását. A 25 év alatti, a megváltozott munkaképességű vagy például a nem megfelelően képzett munkavállalók helyzetének javítása az egyik legfontosabb feladata az uniónak. Ezen csoportok munkaerő-piaci integrációja komoly gazdasági lehetőség is, míg ennek hiánya hatalmas versenyhátrányt okoz a tagországoknak. Az MGYOSZ által összehangolt projekt éppen ezért – amellet, hogy ezen csoportok helyzetéről adott jelentést – konkrét vállalati példákon keresztül be is mutatta a befogadó munkaerőpiac szempontjából élenjáró cégek gyakorlatát.

Az Eurostat adatai szerint az unióban a 20–64 éves korcsoportban a foglalkoztatás szintje jelenleg megközelíti a 69 százalékot. Ugyanez az adat azonban az USA-ban, illetve a Távol-Keleten átlagosan 10 százalékkal magasabb. A hátrányos helyzetű csoportoknak – megváltozott munkaképességű, nem megfelelően képzett, nyugdíjkorhatár előtt lévő vagy fiatal, illetve női munkavállalók – a helyzete éppen ezért nem csak szociális szempontból problémás.

„A válság alatt 27 millióval nőtt a munkanélküliek száma, a globális foglalkoztatási arány ma 60,2 százalék. A Nemzetközi Munkaügyi Szerve-

zet a 20–64 éves korcsoportban 75 százalékos foglalkoztatási arányt tűzött ki céljául. Kulcsfontosságú a munkaerőpiacról kiszoruló csoportok bevonása. Foglalkoztatás szempontjából a legrosszabb helyzetben a nők és a fiatalok vannak. Az előbbieket esetében különösen a gyermekvállalás teszi nehezzé az elhelyezkedést, ezért velük kapcsolatban a gyermekellátó szolgáltatások fejlesztésével érhetünk el eredményt. A fiatalok esetében a foglalkoztatási tanácsadás, a munkaerőpiac igényeire azonnal reagáló képzések szervezése, illetve a foglalkoztatási szubvenciók segíthetik a munkavállalást” – mondta el a konferencián Mark Levin, a Nemzetközi Munkaügyi Szervezet (ILO) Kelet-közép-európai Szubregionális Hivatalának igazgatója.

„A most befejeződő programot kifejezetten hasznosnak tartom, hiszen segít abban, hogy a vállalatok megismerjék azokat a legjobb gyakorlatokat, melyeket akár saját működésük során is alkalmazhatnak. A mi esetünkben például tanulságosak lehetnek a megváltozott munkaképességűek foglalkoztatásában elért sikerek. A Caritasszal együttműködve nyolcvan embernek adtunk munkát. Ezek az emberek néhány hét elteltével kimagaslóan el tudták végezni feladataikat. Ráadásul alapjaiban változott meg az életük azáltal, hogy ismét hasznosnak érezhették magukat” – hangsúlyozta Takács Balázs, az Epcos Kft. ügyvezetője. **MGY**

MGYOSZ-konferencia, képekben

► Wimmer István, az MGYOSZ főtktára, Mark Levin, az ILO budapest irodájának igazgatója, dr. Mehdi Arian Faal, Foglalkoztatási Szolgálat, Ausztria

► Butora Károly, Nemzeti Foglalkoztatási Hivatal és Végh Katalin, Salva Vita Alapítvány ügyvezető igazgatója

► Galgóczi Béla főtanácsadó, ETUI, Európai Szakszervezeti Intézet

► Takács Balázs ügyvezető igazgató, TDK-EPC Kft., Szombathely

► A közönség

Az idei év a bizonytalanság és a pesszimizmus éve a régióban

Harmadik alkalommal készítette el félévente megjelenő felmérését Kelet-Közép-Európa vállalati pénzügyi vezetőinek körében a Deloitte a régió gazdasági kilátásaira vonatkozóan. A felmérés szerint Kelet-Közép-Európa jövőjét tekintve alapvetően borúsak a régióban működő cégek pénzügyi vezetőinek várakozásai, és ez igaz a magyarországi vállalati vezetőkre is.

NYOLC ORSZÁG, SOK PROBLÉMA

A felmérésben részt vevő bolgár, cseh, horvát, lengyel, román, szlovák, szlovén és magyar válaszadók nehéz gazdasági környezetet, magas finanszírozási költségeket, a hitelezési forrásokhoz való nehéz hozzáférést prognosztizáltak az elkövetkező időszakra. A válaszokat részletesebben elemezzük azonban bizonyos területeken mérsékelte, kedvező irányú elmozdulás látható.

A felmérés szerint a magyar pénzügyi vezetők 52 százaléka vár gazdasági zsugorodást, és mindössze 2 százalékuk gondolja úgy, hogy a magyar gazdaság mérsékelten, de nőni fog az elkövetkező időszakban – mondta el Timothy Mahon, a Deloitte CFO programjának magyarországi vezetője. A GDP alakulásával kapcsolatos várakozások hasonlóan pesszimisták Szlovéniában és Horvátországban is, míg a régió többi országában a pénzügyi vezetők inkább stagnálásra számítanak. Saját cégük pénzügyi kilátásait a magyar válaszadók döntő többsége a három hónappal ezelőtti állapotokhoz képest változatlanak (47,1 százalék) vagy még kevésbé optimistának (33,3 százalék) látja. A legutóbbi felmérés óta a változatlan várakozásuk aránya mintegy 8 százalékponttal csökkent, ami nagy részben a kevésbé optimisták, míg kis részben (1 százalék) a „némileg optimistábbak” körét gyarapította. A régióon belül egyébként a pénzügyi vezetők Bulgáriában a legoptimistábbak – ott a válaszadók 67 százaléka látja reményteljesebbnek vállalata pénzügyi helyzetét ma, mint hat hónappal ezelőtt. Némi optimizmusra adhat okot ugyanakkor, hogy a magyar cégek közel 20 százaléka szerint az előttünk álló időszakban csökkenni fog a munkanélküliség Magyarországon, arra pedig, hogy ez nőne a következő időszakban, a tavalyi 60 százalékos aránynál kevesebben (most 40 százalék) számítanak. A felmérés új részeként a cégvezetők nyilatkoztak az elérhető pénzügyi szakemberek iránti igényükről, azok elérhetőségéről is. A válaszokból kitűnik, hogy a hazai cégvezetők 85 százaléka nem tart az elérhető pénzügyi szakemberek hiányától, a fennmaradó 15 százalékuk pedig elsősorban a közép- és szenior beosztású szakemberek pótlásában lát kihívást.

A hazai gazdasági szereplők jelentős része továbbra is nehéz gazdasági körülményeket vár, ugyanakkor tapasztalható némi elmozdulás a válság kirobbanása óta eltelt évek mély-

pontjáról. A bizonytalanságot várók aránya némileg csökkent, s ezen belül is a korábban komoly bizonytalanságra számítóknak jelentős része mérsékelte várakozásait, s jelenleg már csak a normálnál némileg magasabb külső bizonytalanságot lát a következő időszakban. Magyarország jelenleg ebben a tekintetben a régió középmezőnyében helyezkedik el. Jelentősen növekedett mindezzel összefüggésben azon cégek aránya, amelyek már hajlandóak kockázatot vállalni az elkövetkező egy évben – tette hozzá Timothy Mahon.

A megfelelő döntésekhez pontos információkra van szükség Molnár Gábor, a Deloitte Kft. számviteli tanácsadás üzletágának igazgatója. Kiemelte: a bizonytalan gazdasági helyzet új nehézségekkel is szembesítette a pénzügyi vezetőket. Amellett, hogy a cégek prioritása az árbevétel növelése, számos olyan kihívással kell szembenéznük, mint a devizaárfolyam-kockázat kezelése vagy a költségcsökkentés. A pénzügyi vezetők (CFO-k) feladatai közé tartozik a pénzügyi adminisztráció vezetése is, aminek az egyik legfőbb eleme a jelentéskészítés. Az üzleti sikerek és a kockázatok minimalizálása érdekében nélkülözhetetlen a jelenlegi gazdasági környezetben, hogy a cégek gyorsan tudjanak reagálni, döntéseket hozni. Ennek következményeképpen a pénzügyi vezetőkre is nagyobb nyomás nehezedik, hiszen több pénzügyi információt rövidebb idő alatt kell biztosítaniuk, amellyel az adatok megbízhatósága nem romolhat. Ahhoz, hogy az új feltételek és a vezetőség elvárásai teljesüljenek, a zárási és jelentéskészítési folyamat újraoptimalizálására lehet szükség. Fontos például, hogy a vezetői döntéseket előkészítő pénzügyi információkat és előrejelzéseket rendszeres, megbízható évközi ellenőrzésekkel támasszák alá, és a hatékonyság növeléséből, illetve a feladatok világos meghatározásából lehetőleg tényleges idő- és költségmegtakarítás származzon.

MGY

MEGJELENT!

Az MGYOSZ hosszú évek gyakorlatához hűen ismét megjelenteti közkedvelt Munka törvénykönyve kiadványát, mely már az új, 2012 júliusában hatályba lépő kódex alkalmazására készíti fel a munkáltatókat.

A könyv gyakorló szakemberek közreműködésével, kifejezetten a munkaadók szemszögéből dolgozza fel a vállalatirányítás egyik legfontosabb jogszabálygyűjteményét. Célja megkönnyíteni az új szabályozásra való átállást, praktikus összehasonlításokon és tematikus összefoglalásokon keresztül segíteni az alkalmazást.

A kiadvány a már megszokott, törvényszöveggel egységes keretbe foglalt szerkezetben, közérthető és a mindennapi munkában könnyen használható megfogalmazással átfogó értelmezést is ad, ahogy azt az elmúlt közel egy évtizedben már megszokhatták.

Egyedi ajánlatként az MGYOSZ vállalja, hogy a könyvet megrendelők számára az átmeneti rendelkezések és a könyv következő kiadásáig hatályba lépő módosítások magyarázatait díjmentes kiegészítésként megküldi.

Szerzők:

Bálint Adrienn, az MGYOSZ szociális és munkaügyekért felelős igazgatója
és dr. Lórodi László ügyvéd, munkajogász

A könyv ára: 9800 Ft + áfa/db (+ postaköltség)

MGYOSZ-tagoknak: 8300 Ft + áfa/db (+ postaköltség)

A megrendelőlap letölthető a www.mgyosz.hu oldal Hírek rovatában,
illetve igényelhető és visszaküldendő az mkatalin@mgysz.hu e-mail címen.

Sokba kerül az elveszett generáció

A munkanélküli és az oktatásban sem részt vevő fiatalok jelentette társadalmi, gazdasági terhet becsülte meg az Eurofound. A számítás szerint évi 153 milliárd eurót jelent a fiatalokra fordított jóléti kiadások és a miattuk kiesett gazdasági termelés összege az Európai Unió tagállamai számára.

KIK TARTOZNAK E CSOPORTBA?

Elveszett generációnak nevezik azokat a 15–29 év közötti fiatalokat, akik munkanélküliek, nem kerülnek be az oktatási rendszerbe, és nem vesznek részt semmilyen képzésben sem. Az érintettek eltartása, valamint termelő kapacitásuk kiesése jelentős terhet ró az államok gazdaságára.

Az Eurofound által készített jelentés szerint az EU tagállamaiban mintegy 14 millió főre tehető az elveszett generáció tagjainak száma, akik évi 153 milliárd eurós gazdasági terhet jelentenek a tagállamoknak. Ekkorra becsülhető a fiatalokra fordított jóléti kiadások összege és az állástalanságuk jelentette termelő kapacitás kiesése a nemzeti gazdaságok számára. Az Eurofound jelentése szerint a 15–29 év közöttiek foglalkoztatottsága korábban soha nem látott mértékben alacsony, ráadásul azok állása is bizonytalan, akiknek van munkahelye. A jelentés szerint a gazdasági válság 2008-as kezdete óta 28 százalékkal nőtt az elveszett generáció tagjainak gazdasági költsége. Olaszország számára például évi 32, Franciaországban 22, az Egyesült Királyságban 18 milliárd euró összegű teherrel számolnak. Az inaktív fiatalok

2,8 százalékos GDP-veszteséget jelentenek Írország, 3,2 százalékosat Görögország és 2 százalékosat Lengyelország számára.

A jelentés kitér arra is, a 153 milliárd euró – amelyből 10,8 milliárd közkiadás, 142,1 milliárd pedig elveszett termelés – konzervatív becslésnek tekinthető, mivel nem számol az egészségügyi vagy bűnüldözési kiadásokkal, sem a munkanélküliség hosszú távú költségeivel. Fontos viszont felismerni, hogy az adat hipotetikus, hiszen az elveszett generáció teljes létszámát nem lehetne visszaintegrálni a munkaerőpiacra. Többek között azért, mert tagjai között betegség vagy gyermekgondozás miatt nem dolgozók is vannak. Tény viszont, hogy ha csak az érintettek 10 százaléka munkába állna, az évi 15 milliárd eurós megtakarítást eredményezne az EU gazdasága számára.

ELTE TÁTK-hírlevél

Magyarország a különösen veszélyeztetett államok között van

Magyarország azon uniós tagállamok közé tartozik, amelyeket különösen érint a fiatalok körében terjedő munkanélküliség – derül ki abból az elemzésből, amit az EU szakosított szervezete, az Eurofound nemrég tett közzé.

ELÉGEDETLENSÉG

Az érintett fiatalok nemcsak a munkaerőpiacon és az oktatásban nincsenek jelen, hanem társadalmi elköteleződésük is igen alacsony. Az OECD szerint a jól képzett, de állástalan fiatalok növekvő aránya súlyosbodó társadalmi elégedetlenséghez vezet.

A dublini székhelyű szervezet adatai szerint jelenleg uniószerre 14 millióan vannak állás, illetve képzettség nélkül a 15–29 év közötti korosztályból. Ez azt jelenti, hogy a fiataloknak mindössze 33,6 százaléka foglalkoztatott, ami az Eurofound kimutatásai szerint minden idők legalacsonyabb száma. Nemcsak az alacsony foglalkoztatást nevezte aggasztónak a szervezet, hanem azt is, hogy a fiatal munkanélküliek száma a válság elmélyülésével rohamosan növekszik. Hollandiában és Luxemburgban csak 7 százalék a fiatal munkanélküliek aránya,

Bulgáriában, Görögországban, Írországban, Olaszországban, Romániában és Spanyolországban 17 százalék.

Magyarország mellett a különösen veszélyeztetett államok között tartja számon az Eurofound Bulgáriát, Írországot, Olaszországot, Spanyolországot, Litvániát és Lengyelországot. A Eurofound szerint a problémát nemcsak az jelenti, hogy a fiatalok munkanélkülisége sokba kerül – tavaly például 153 milliárd eurót tett ki az ebből származó veszteség –, hanem az is, hogy kiszakadhatnak a társadalomból.

MGY

Európai Unió: tizenhárom lépés az együttműködés mélyítése felé

Közzétette a valódi Gazdasági és Monetáris Unió (EMU) megteremtésére irányuló hosszú távú tervét az Európai Bizottság (EB). A javaslat összesen 13 lépésben tervezi megvalósítani a tényleges és elmélyített EMU-t; ezek közül az első héthez a bizottság értékelése szerint nem szükséges az uniós szerződés módosítása.

Elsődleges lépésként az Európai Szemeszter és a hatos csomag megvalósítását javasolja az EB, valamint azt, hogy minél előbb szülessen megállapodás az úgynevezett kettős csomagról, amely az eurózóna országai gazdaságpolitikáinak, költségvetéseinek nagyobb összehangolását tenné lehetővé. A következő másfél évben emellett a bizottság szerint létre kell hozni a bankszféra közös felügyeleti és szanalási mechanizmusát, és a testület gyors megállapodást sürget a következő hétéves pénzügyi időszak keretköltségvetéséről is.

Az EB ezen túlmenően a tagállamok jelentősebb reformjainak összehangolását is javasolja, amelynek támogatására egy új, úgynevezett konvergencia- és versenyképességi eszköz (Convergence and Competitiveness Instrument – CCI) létrehozását tervezi. A CCI-ből azoknak a strukturális reformoknak a támogatására lenne lehetőség, amelyek végrehajtásáról a tagállamok kétoldalú szerződésben meg-

GYORSÍT AZ EURÓZÓNA

A dokumentum szerzői arra is kitérnek, hogy az eurózóna tagországainak készen kell állniuk arra, hogy az unió egészénél gyorsabban és mélyebben integrálódjanak, miközben megőrzik az EU és az egységes piac integritását. Az EB leszögezi, hogy minden olyan lépést, ahol ez lehetséges, úgy kell megtenni, hogy ahhoz adott esetben az eurót még nem használó országok is csatlakozhassanak.

a bizottsággal. „Ez központi szerepet játszik majd az egyensúlyzavarok kiküszöbölésében” – vélekedett José Manuel Barroso a terv ismertetésekor. A brüsszeli testület emellett már rövid távon ösztönözné a befektetéseket, és elérné, hogy az eurózónának közös külső képviselője legyen.

A középtávon, öt éven belül megvalósítandó célok között olyanok szerepelnek, mint az, hogy a CCI-re alapozva létre kell hozni az eurózóna tényleges fiskális kapacitását, és a tervezetben rövid távú eurókinctárjegyek kibocsátása is szerepel. De itt említi az EB a költségvetési és gazdaságpolitikák további összehangolását is. A brüsszeli testület kiemeli, hogy e célok eléréséhez már az uniós szerződés módosítása szükséges. Öt évnél hosszabb távon megvalósítandó, stratégiai célként szerepel a dokumentumban a teljes Gazdasági és Monetáris Unió, valamint a teljes bankunió megteremtése, távlati célként pedig a demokratikus elszámoltathatóság érdekében a politikai unió megvalósítása. **MGY**

Európai szociális védelmi rendszerek:

Magyarország a középmezőnyben

Átlagosan a GDP 29,4 százalékát tették ki 2010-ben a szociális védelmi rendszerre fordított kiadások az Európai Unióban. Az Eurostat legfrissebb adatai szerint Magyarországon ez az arány 23,1 százalék volt.

Az unió statisztikai hivatalának kimutatása szerint a szociális kiadások – nyugdíj, egészségügy, munkanélküli-segély, családtámogatás – GDP-hez viszonyított aránya Franciaországban volt a legnagyobb, 33,8 százalék, és Romániában a legalacsonyabb, 17,1 százalék. Az unió egészében nőttek a szociális célra for-

VÁLSÁGBAN FONTOS

A magas munkanélküliség mellett különösen fontos, hogy az egyes országok szociális kiadásai segítsék a rászorultakat.

dított kiadások 2007–2010 között – nominálisan 10, a munkanélküli-segélyek esetében 30 százalékkal –, miközben a válság miatt stagnált a gazdaság. Az összes kiadásból 45 százalék jutott nyugdíjakra, 37 százalék egészségügyi ellátásra, 8 százalék családtámogatásra, 6 százalék munkanélküli-segélyre. **MTI**

AZ IDŐ VÁLTOZIK, A REMEKMŰ ÖRÖK MARAD

Ha létezik olyan eleme az európai kultúrának, amelynek csak fényei vannak, és árnyoldala nincs, a festészet egész biztosan ilyen. Szinte felmérhetetlenül hatalmas és kimeríthetetlen kincsestárából ad elbűvölő válogatást ez a gyönyörű-elegáns album.

A könyvben megragadó szépséggel tükröződnek e kultúra legfőbb erényei, az értékörzés és a megújulásra törekvés életadó ötvözete, az igazság és a szépség keresése. Az albumot így mutatja be a kiadó: „Új utakat kereső, kevésbé ismert, iskolához nem tartozó és hagyománytisztelő művészek – közülük a legjelentősebbek ábécérendben található meg ebben a most új kiadásban megjelent művészeti kézikönyvben. Több mint 1000 reprodukció ismerteti meg a 13. és a 19. század közötti nyugati festészet legfontosabb alkotásait az érdeklődő olvasóval. A művészek és a festmények értő bemutatásán kívül hús témát dolgoznak fel a tömör esszék, amelyek segítségével megismerkedhetünk többek között a különféle festészeti technikákkal, a műkereskedelem történetével, a festészet elméleti kérdéseivel és a klasszikus műelemzéssel.” Benne egy 29 oldalas kislexikon is található a festészet és az azt magába foglaló kor/kultúra sok fontos fogalmának és elemének magyarázatával. Fénylő nagy nevek, valamint kevésbé ismertek, rendkívül széles skálán változó stílusokkal és mondandókkal, ám mindannyiuk nagyságának kikezdzhetetlen bizonyítéka, hogy sem az idő múlása, sem az ízlések és értékrendek sokszoros és nemegyszer gyökeres változásai nem gyengítették alkotásaik esztétikai és szellemi értékét, vonzerejét. A válogatás időben a nagy újjászületés, a reneszánsz hajnalával kezdődik, és a festészetben talán a legutóbbi igazán világformáló

**Christiane Stukenbrock
és Barbara Töpper**

**1000 MESTERMŰ
Európai festészet
1300-tól 1850-ig**

„Sem az idő múlása, sem az ízlések és értékrendek változásai nem gyengítették az alkotások esztétikai és szellemi értékét, vonzerejét.”

Vince Kiadó, 2012

megújulás, az impresszionizmus megszületése előtt zárul. Európa az egyik legszebb arcát mutatja itt. Akit pedig az európai szellemiség formálódása érdekel, az abból is sokat megláthat e remekművek tartalmában, üzeneteiben, kifejezőmódjában.

Ezernél több festmény, sok száz művész bemutatása 968 közepes méretű oldalon. A kötet túlnyomó részét a képek foglalják el, természetesen a Vince Kiadótól megszokott kítűnő minőségben. A festők pályájának tömör felvázolását és a bemutatott művek elemzését így többnyire csak dióhéjnyi terjedelemben kapjuk – így marad is bennünk hiányérzet, hogy többet megtudjunk róluk, és főként sokkal többet is lássunk tőlük. Ám ez jó, hiszen kedvcsináló a további ismerkedésre, amihez – akár csak a Vincénél maradva – gyönyörű, alapos ismertetésekkel szolgáló további albumok hosszú sora áll rendelkezésre, és persze ott az internet is. Néhány cím a szintén képekkel illusztrált kicsiny esszék sorából: ■ Az első igazi reneszánsz ember, egy „uomo universale” ■ Giorgio Vasari, „a művészet-történet atyja” ■ A képfajta rangsora ■ Sok út vezet Rómába ■ A képek rejtett erkölcsi tanulsága ■ Pillantás a tükörbe ■ Leonardo da Vinci, az egyetlen lángelme ■ Piaci standoktól a műkereskedésig ■ Művészet és gyűjtőszennvedély ■ A régi varázsa ■ A keret már majdnem maga a kép ■ Amikor a művészet közkinccsé válik.

Dr. Osman Péter